

Audit

PSV

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | september 2010

Audit
PSV

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | september 2010

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

PSV

Gemeente Eindhoven

Openbaar Ministerie Den Bosch

Regiopolitie Brabant Zuid-Oost

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Henk Ferwerda

Tom van Ham

Henk de Man

André Oudendag

Siert Vos

© Arnhem, september 2010

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Club, supporters en incidenten	7
3	Samenwerking rondom voetbalveiligheid	8
4	Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd	9
5	De BVO onder de loep	11
6	Hoofdpijnen veiligheidsbeleid	14
7	Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners	15
8	Club- en gemeentespecifiek	16
9	Samenvatting en conclusies	17
	Bijlage - verantwoording Audit	18

1. Inleiding

Van Auditteam Voetbalvandalisme naar Auditteam Voetbal en Veiligheid

In 2003 stelde het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het landelijk Auditteam Voetbalvandalisme in, dat op grond van artikel 2a van het Instellingsbesluit van 13 augustus 2003 (en gewijzigd op 15 december 2006) de volgende taakstelling kreeg:

- bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland een kortlopend feitenonderzoek te doen;
- onderzoek te verrichten naar het voorkómen van incidenten.

Daarnaast was het op grond van art. 3 in het (gewijzigd) Instellingsbesluit mogelijk om onderzoek te verrichten op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), of op verzoek van de burgemeester van de betreffende regio, waar zich ingrijpende incidenten voordeden (in overleg met BZK). Ook kon het Auditteam op eigen initiatief besluiten tot het verrichten van onderzoek (eveneens in overleg met BZK).

Het onderzoek richtte zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO). Het Auditteam Voetbalvandalisme deed vijf jaar lang actief onderzoek en sloot in 2008 af met een eindrapport.

Sinds eind april 2009 is het voorzitterschap van het Auditteam Voetbalvandalisme overgenomen door Annemarie Jorritsma en is de naam van het Auditteam gewijzigd in het Auditteam Voetbal en Veiligheid. De overige leden van het Auditteam zijn: Gerard Beelen, Henk Wooldrik, Gerrie Ruijs, Mirjam Salet en Peter van Zunderd. De Interdisciplinaire stuurgroep voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft in 2008 de taken van het Auditteam geherformuleerd.

De hoofddoelstelling van het nieuwe Auditteam is om voor de komende twee jaar op grond van audits concreet advies en aanbevelingen te geven aan de lokale voetbalvierhoek over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Samen met de betrokken partijen wordt de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij ligt de focus op de voortgang van de landelijke beleidsprioriteiten op lokaal niveau. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Net als in het verleden zullen grootschalige incidenten rondom het voetbal – op eigen initiatief of indien daartoe wordt verzocht – ook in onderzoek worden genomen. De onderzoeken en audits worden uitgevoerd door een onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers en praktijkdeskundigen.

Werkwijze bij een audit

Door het onderzoeksteam wordt tweemaal een wedstrijdbezoek afgelegd, waarbij geobserveerd wordt aan de hand van een observatielijst. De wedstrijden worden zowel vanuit de 'clublijn' als vanuit de 'politielijn' bekeken. Daarnaast vinden per organi-

satie (groeps)interviews plaats met vertegenwoordigers van partijen uit de lokale vierhoek. Tot slot worden relevante documenten, zoals het veiligheidsconvenant, draaiboeken en uitdraaien van het VVS bestudeerd c.q. geanalyseerd.¹ Het geheel mondt uit in een openbare rapportage.

Uitgangspunten omtrent veiligheid

Veiligheid is een essentiële factor voor het bestuur van een voetbalclub: sfeer en veiligheid zijn basisvoorwaarden. Sfeer en veiligheid helpen bij het aantrekken van supporters en sponsors. Zodra de veiligheid op een acceptabel niveau is gebracht, kunnen redelijke wensen van (fanatieke) supporters worden ingewilligd. De veiligheid bij voetbalwedstrijden wordt in onderlinge samenhang bepaald door supporters (aard en aantal), de veiligheidsorganisatie, de fysieke infrastructuur en veiligheidsmaatregelen. Voetbalveiligheid vergt dan ook samenspel in de vierhoek van gemeente, politie, OM en BVO.

Voor zover mogelijk worden ook (vertegenwoordigers van) de supporters in de afstemming met de BVO betrokken, doch zij bepalen niet (mede) het beleid.

---

¹. Zie voor de onderzoeksverantwoording de bijlage.

2. Club, supporters en incidenten

- 2.1 PSV is een BVO die in 1913 is opgericht en uitkomt in de Eredivisie. Het grootste gedeelte van haar bestaan speelt PSV op het hoogste niveau. PSV beschikt over twee verschillende complexen. Thuiswedstrijden worden gespeeld in het Philips Stadion met een capaciteit van 35.000 toeschouwers; er wordt getraind op trainingslocatie De Herdgang. PSV is zowel eigenaar van het Philips Stadion als Trainingscomplex De Herdgang.
- 2.2 De thuiswedstrijden van PSV zijn uitverkocht; tevens is er sprake van een wachtlijst voor seizoenkaarten. PSV heeft een trouwe aanhang, die overwegend voor een goede sfeer rondom de thuiswedstrijden zorgt. Personen van verschillende leeftijden bezoeken het stadion. Zij zijn voornamelijk afkomstig uit de regio Eindhoven en in mindere mate uit de regio Brabant Zuid-Oost en Limburg-Noord. Van een grote harde kern is geen sprake; de BVO kent circa 50 probleemsupporters. Een klein aantal hiervan (circa vijf) kan als topper c.q. harde kerner worden aangemerkt.
- 2.3. Probleemsupporters maken zich schuldig aan kleine delicten en houden zich bijvoorbeeld niet aan de huisregels van PSV (alcohol- en drugsgebruik). In totaal zijn er blijkens het Voetbalvolgsysteem (VVS) 58 stadionverboden; het betreft 56 landelijke stadionverboden en 2 lokale stadionverboden (peildatum 23 december 2010).
- 2.4 De BVO kent twee officiële supportersverenigingen, te weten PSV Fans United en de Supportersvereniging PSV. De Supportersvereniging PSV heeft circa 14.000 leden, PSV Fans United is ontstaan uit de harde kern en qua ledenaantal beperkt. Eens in de twee maanden wordt er overleg gevoerd met alle ketenpartners; de supportersverenigingen kunnen bij dit overleg aansluiten.
- 2.5 In het afgelopen jaar (peildatum 23 december 2010) hebben tijdens thuiswedstrijden acht relatief lichte incidenten waarbij supporters van PSV betrokken waren, plaatsgevonden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het afsteken van vuurwerk of (korte) spreekkoren. Van ernstige incidenten is geen sprake. Tijdens uitwedstrijden ligt het aantal incidenten in dezelfde periode op zes. Het gaat ook in dit geval om lichte incidenten.
- 2.6 Thuiswedstrijden van PSV worden geclassificeerd als een A-, B- of C-wedstrijd. Tijdens A-wedstrijden is er sprake van vrij vervoer voor bezoekende supporters, terwijl bij B-wedstrijden een auto-/buscombi wordt opgelegd. Tijdens C-wedstrijden geldt voor bezoekende supporters een verplichte bus- of treincombi. Door de ligging en entree van het uitvak en parkeergelegenheden, is er bij B-wedstrijden waar een autocombi is opgelegd sprake van kruisende supportersstromen. Tijdens C-wedstrijden wordt – de inpandigte ruimtes daargelaten – geen alcohol geschonken. In totaal kent de BVO in competitieverband vijf A-wedstrijden, tien wedstrijden in de B-categorie en twee C-wedstrijden.

3. Samenwerking rondom voetbalveiligheid

3.1 De samenwerking tussen BVO, gemeente, OM en politie is goed. Er wordt op verschillende niveaus (periodiek) overleg gevoerd tussen de betrokken partijen, er is sprake van korte onderlinge lijnen en respect voor elkaars standpunten en belangen. Hieronder geven we de overleggen die periodiek gevoerd worden weer.

- Er is onder regie van de gemeente een zeswekelijks veiligheidsoverleg; hierbij schuiven alle partijen, inclusief de twee erkende supportersverenigingen, aan.
- In de lokale driehoek wordt elke vier weken kort stilgestaan bij zaken die spelen op voetbalgebied. De BVO is hierbij niet aanwezig, onder andere omdat de burgemeester elke thuiswedstrijd in het stadion aanwezig is en zaken dan ook informeel besproken kunnen worden.
- Twee keer per jaar wordt een stuurgroepbijeenkomst met alle partijen, inclusief de twee erkende supportersverenigingen, georganiseerd. De stuurgroepbijeenkomst heeft echter al enige tijd niet plaatsgevonden.
- De BVO en de politie overleggen iedere maandag met elkaar. Er wordt teruggeblikt en vooruit gekeken waar nodig.
- De BVO heeft wekelijks overleg met de supportersverenigingen.
- Er is casusoverleg tussen de BVO, politie en supportersverenigingen wanneer daar aanleiding toe is.
- Binnen de politie is er intern tactisch overleg.
- Op de wedstrijddag is er intern operationeel overleg bij de politie.

In Eindhoven ontbreekt het aan een voetbalvierhoek; deze wordt door de partijen ook niet gemist in de overleggen die er al zijn. Structurele zaken worden door de BVO buiten de driehoek om in overleg met de gemeente besproken en ook de lijnen met de politie zijn kort. Op incidentele basis c.q. wanneer daartoe aanleiding is, vindt een zogenaamde driehoek+ plaats. Hierbij zijn, op de twee erkende supportersverenigingen na, dezelfde partijen en vertegenwoordigd als tijdens de stuurgroepbijeenkomst (zie 3.2).

3.2 Tijdens de stuurgroepbijeenkomst, die tweemaal per jaar onder regie van de gemeente plaatsvindt, schuiven onder andere de burgemeester, de Officier van Justitie en de portefeuillehouder voetbal aan. De BVO wordt vertegenwoordigd door de veiligheidscoördinator en/of de voorzitter. Zaken die globaal besproken worden, zijn onder andere:

- Bespreking bestuurlijke maatregelen
- Wedstrijdplanning
- Eventuele incidenten.

3.3 Multidisciplinaire oefeningen vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar vinden nauwelijks plaats; Oefeningen die individueel c.q. vanuit de eigen organisatie georganiseerd moeten worden, worden wel uitgevoerd. Zo worden bijvoorbeeld calamiteitenoefeningen uitgevoerd door de BVO en vindt er – hoewel niet jaarlijks – af en toe een ontruimingsoefening plaats.

4. Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd

- 4.1 De veiligheidsorganisatie van de BVO is momenteel als volgt:
- Binnen de BVO zijn een Manager Veiligheids- en Facilitaire Zaken, twee veiligheidscoördinatoren, een supporterscoördinator en een secretaresse als betaalde krachten actief bezig met veiligheid. De manager Veiligheids- en Facilitaire Zaken valt onder de verantwoordelijkheid van de Directeur Operations. Onder de bovenkant van de veiligheidsorganisatie werken 450 stewards en 2 personen die verantwoordelijk zijn voor de werving en opleiding van de stewards. Extern zet een beveiligingsbedrijf (WWS) tijdens wedstrijden nog beveiligers in.
  - Binnen het stadion heeft de BVO de regie; de politie kan de regie op verzoek van de BVO – bij incidenten of calamiteiten – overnemen.
- 4.2 De stewardbriefing vindt getrapt plaats. Eerst geeft de veiligheidscoördinator van de BVO een briefing aan de hoofdstewards en de teamchefs. Deze briefing wordt op een duidelijke wijze gebracht; aan stadionverboden en doelgroepen wordt echter geen tot weinig aandacht besteed. Na de briefing van de veiligheidscoördinator, briefen de hoofdstewards en teamchefs hun stewardteam verder op de tribune. Belangrijk om te vermelden, is dat het draaiboek van de stewarding twee dagen voor de wedstrijd per mail aan de deelnemers van de briefing aangeboden wordt.
- 4.3 Bij de politie is de inzet en dus het aantal betrokken personen wisselend en afhankelijk van de risico-inschatting van de wedstrijd. Op basis van de laatste A-, B- en C-wedstrijd en informatie uit de interviews kan het volgende over de politie-inzet gezegd worden:
- Tijdens A-wedstrijden wordt circa 45 man politiepersoneel ingezet.
  - Tijdens B-wedstrijden wordt circa 60 man politiepersoneel ingezet.
  - Tijdens C-wedstrijden wordt circa 155 man politiepersoneel ingezet.
- Wedstrijden verlopen vanuit het oogpunt van veiligheid goed met een minimale politie-inzet. Het bejegeningsprofiel van de politie richting supporters is laagdrempelig en vriendelijk.
- 4.4 De briefing van de politie wordt op professionele wijze gebracht en de specifieke doelstellingen, beleidsuitgangspunten en opdrachten komen aan bod; ook aan stadionverboden en doelgroepen wordt ruime aandacht besteed. Aan informatie in het kader van het programma 'Hooligans in Beeld' wordt beperkt aandacht geschonken.
- 4.5 Op het moment van de audit is er net een nieuwe voetbalofficier aangesteld. Het OM heeft één voetbalofficier en twee voetbalsecretarissen die zich bezighouden met het betaald voetbal in de regio (PSV, FC Eindhoven en Helmond Sport). Zij werken vanuit Den Bosch. Het OM is bij C-wedstrijden standaard in het stadion aanwezig; bij wedstrijden met een lagere risico-classificatie is dit niet het geval. De voetbalsecretaris en -officier zijn dan telefonisch bereikbaar.

- 4.6 Binnen de gemeente is – naast de burgemeester als eindverantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid – een beleidsmedewerker betrokken bij het uitzetten van het beleid rondom voetbal.

5. De BVO onder de loep

- 5.1 PSV heeft circa 450 stewards in dienst, die bij alle wedstrijden ingezet worden en deels (de veiligheidsstewards wel, de servicestewards niet) in het bezit zijn van de blauwe pas van de KNVB. Daarnaast ontvangen stewards vanuit de BVO aanvullende opleidingen, bijvoorbeeld ten aanzien van fysieke vaardigheden, specifieke doelgroepen en vervoersbewegingen (buscurus). Deze opleidingen worden intern verzorgd; eventueel wordt een extern bureau ingezet.

Het valt op dat een aantal stewards tijdens een wedstrijd meer oog heeft voor het voetbal dan voor het publiek. Stewards bij de Oost-tribune (de harde kern) staan wel goed c.q. richting het publiek opgesteld.

- 5.2 PSV werkt samen met het beveiligingsbedrijf World Wide Security (WWS). De BVO wil daarmee een professionele achtervang aan de stewards garanderen. WWS staat als interventieteam op de tribune. Een incident wordt in eerste aanleg door de stewards – of wanneer de situatie escaleert een stewardinterventieteam – afgehandeld. Indien dit onvoldoende soelaas biedt, grijpen beveiligingsmedewerkers van WWS in.

De ervaring leert dat incidenten afdoende kunnen worden afgehandeld door de stewards, het stewardinterventieteam of de beveiligingsmedewerkers van WWS: de laatste jaren heeft de politie niet in hoeverre grijpen in het stadion.

- 5.3 PSV verkeert in de positie dat het stadion vrijwel altijd uitverkocht is. Indien voor een wedstrijd nog kaarten beschikbaar zijn, worden deze via Ticketbox te koop aangeboden. Om één (of meerdere, dit wordt per wedstrijd bepaald) kaarten te kunnen kopen, moet men in het bezit zijn van de PSV Club Card. De verkoop van losse toegangskarten begint normaal gesproken twee weken voor de wedstrijd; kaarten zijn – indien beschikbaar – tot op de wedstrijddag te koop.

- 5.4 Over de fysieke infrastructuur rondom en in het stadion is het volgende op te merken:

- De bewegwijzering vanaf de snelweg om het stadion te kunnen bereiken, is goed; het stadion ligt midden in de stad en is makkelijk te bereiken. Een aandachtspunt is de bewegwijzering op de rondweg van Eindhoven zelf. Daartoe loopt een verzoek bij Rijkswaterstaat.
- Supporters komen met de trein, de pendelbus, de fiets, te voet en ook met de auto naar het stadion. Rondom het stadion zijn meerdere parkeerzones. De capaciteit van deze parkeerzones is niet toereikend; in de wijken rondom het stadion wordt volop geparkeerd.
- Er is geen sprake van supportersscheiding anders dan bij het stadion zelf. Het stadion heeft een vaste verbinding met het perron en de opvangplaats voor de bezoekende supporters. Bussen worden op de openbare weg bij deze opvangplaats geparkeerd; auto's van bezoekende supporters kunnen op een parkeerplaats nabij het stadion worden geparkeerd.

- Bezoekende supporters die met de auto zijn gekomen, worden na afloop van de wedstrijd tot aan de parkeerplaats begeleid door de politie en beveiliging (zie ook 8.2).
- Het bezoekersvak is te bereiken via een overdekte sluis die naar het stadion loopt. In deze overdekte sluis worden bezoekende supporters gefouilleerd; zij worden goed afgeschermd.
- Na de wedstrijd is er een snelle en veilige afvoer van de supporters, waarbij de stewardorganisatie en de politie goed samenwerken. Parkeerstewards zorgen voor toezicht op de parkeerplaatsen (ook op de parkeerplaats voor bezoekende supporters). Dit is goed georganiseerd en verloopt ordentelijk en rustig.
- Het stadion verkeert in prima staat. De segmentering is duidelijk en het stadion is duidelijk in sectoren verdeeld. Het enige 'hoge' hekwerk binnen en buiten het stadion is de fysieke afscherming van het uitvak. Deze hekken voldoen ruimschoots aan de gestelde eisen.
- Er zijn ruim voldoende faciliteiten voor de supporters. Aan de oostzijde van het stadion is een nieuwe FAN-store ingericht. Tevens zijn er bij andere ingangen enige kramen ingericht als Fanshop.
- Het stadion heeft één supportershome, dat gelegen is aan de noordzijde van het stadion. Het home is geopend voor en na elke thuiswedstrijd van PSV. Daarnaast vinden er periodiek activiteiten als thema- en forumavonden plaats.
- De harde kern van PSV verzamelt zich rondom thuiswedstrijden van PSV bij café 'De Aftrap'. Dit is een verzamelplaats die tegenover het stadion en naast het politiebureau ligt. PSV huurt de ruimte van de politie en geeft de ruimte in onderhuur aan de stichting welke opgericht is ter beheer van het café. De Aftrap wordt beheerd door twee personen uit de doelgroep.
- De tribunes zijn steil en de stoeltjes zijn schoon. Alle tribunes hebben zitplaatsen; op de vakken waar de fanatieke aanhang vertoeft (met name de vakken W, WW, X en XX), staan de meeste mensen. De afstand tussen uitvak en het vak van de harde kern is maximaal.
- Het uitvak is opgedeeld in twee aparte (gescheiden) uitvakken. Wanneer de bezoekende BVO weinig supporters meeneemt, wordt het niet-benutte uitvak verkocht aan thuis supporters. De afscheiding geschiedt door middel van lexaanplaten met een kleine vrije ruimte tussen de andere tribunes en een hoog hekwerk.
- Het uitvak is volledig voorzien van stoeltjes en de tribunes zijn steil. De catering in het uitvak is goed geregeld, hoewel het metalen traliewerk boven het buffet niet erg klantvriendelijk oogt. In het uitvak wordt geen alcoholhoudende drank geschonken.
- De afscheiding tussen tribunes en veld geschiedt door een soort gracht, die op gelijke hoogte met het veld ligt en ongeveer vier meter breed is. Het speelveld is voorzien van een hekwerk van ongeveer één meter hoog.

- 5.5 De commandoruimte is centraal ter hoogte van de middenlijn gesitueerd en geeft een goed overzicht over het gehele stadion:
- De commandoruimte is opgedeeld in twee ruimten, één ruimte voor de BVO en één ruimte voor de politie. In de ruimte voor de BVO zijn tijdens de wedstrijd circa acht man aanwezig; in de ruimte van de politie zijn – afhankelijk van de eventuele inzet van ME – drie (tijdens A- en B-wedstrijden) dan wel zes personen (bij C-wedstrijden) aanwezig. Toegang tot de commandoruimte is voor onbevoegden tijdens de wedstrijd niet mogelijk. Onderling overleg tijdens een incident vindt plaats in een centrale ruimte die achter de bedienposten gelegen is.
  - De cameraoperators zijn verantwoordelijk voor het cameratoezicht. De zichtlijnen van de in totaal 85 (digitale) camera's en de inzoommogelijkheden zijn goed.
  - De beelden zijn overdag van goede kwaliteit. Wanneer het donker wordt, is de beeldkwaliteit redelijk. Verder valt op dat het toiletgedeelte nabij het uitvak niet met de camera's in beeld kan worden gebracht.
- 5.6 Het stadion verkeert in een prima staat en de segmentering is duidelijk. Wel is er een aantal aandachts- c.q. verbeterpunten te noemen:
- De afstand van het uitvak naar de parkeerplaats waar uitsupporters hun auto kunnen parkeren, bedraagt circa 400 meter. Vanwege kruisende supportersstromen blijft dit een risico.
  - De parkeerzone voor thuissupporters is niet toereikend.
  - De afstand tussen BVO en politie in de commandoruimte is groot. Het is de vraag hoe de samenwerking verloopt wanneer men onder druk staat.
- 5.7 Binnen de club zijn verschillende maatregelen ter beheersing van ongewenst supportersgedrag getroffen. Hieronder worden zij puntsgewijs benoemd:
- Ter vermaak van de supporters is er binnen het stadioncomplex een supportershome waar supporters voor en na de wedstrijd terecht kunnen. Ook buiten wedstrijden om worden hier activiteiten georganiseerd.
  - Tijdens A- en B-wedstrijden is de consumptie van alcohol (met uitzondering van het bezoekersvak) toegestaan. Het gebruik van soft- en harddrugs is niet toegestaan.
- 5.8 Fouillering
- De situering voor de fouillering is goed. Fouillering vindt plaats in de ruimte achter de tourniquets en vindt op correcte wijze plaats.
  - De uitsupporters worden goed afgeschermd richting het uitvak gebracht. Stewards fouilleren op correcte wijze en worden ondersteund door beveiligingsmedewerkers van WWS.
- 5.9 De club onderneemt meerdere maatschappelijke activiteiten en heeft daarvoor een aparte afdeling binnen de organisatie opgezet. De BVO is onder andere betrokken bij voetbaltoernooien in de wijk. Op het gebied van maatschappelijke activiteiten wordt veel samengewerkt met de gemeente en andere organisaties. Thema's die onder andere aan de orde komen, zijn milieu, voeding, beweging, respect en scholing.

6. Hoofdpijnen veiligheidsbeleid

- 6.1 De vergunning wordt voor een heel seizoen (competitiewedstrijden) verleend. Indien nodig, kunnen aan een wedstrijd extra voorwaarden worden verbonden. Voor vriendschappelijke wedstrijden, internationale wedstrijden en wedstrijden van het Nederlands elftal dient een afzonderlijke vergunning te worden aangevraagd.
- 6.2 De risico-inschatting komt in overleg met politie, BVO en gemeente tot stand. Informatie die wordt gebruikt bij het maken van de risico-inschatting van een wedstrijd betreft de historie, het belang van de wedstrijd, RID-informatie en informatie over supportersgedrag uit het VVS.
- 6.3 Vanuit de politie kijkt men bij het vaststellen van de politie-inzet voor een wedstrijd naar de historie tussen beide clubs en de actuele veiligheidssituatie (onder andere RID-informatie). De samenwerking met de RID is goed, evenals het vertrouwen in de informatie die de RID aanlevert.
- 6.4 Het (lokale) voetbalconvenant leidt momenteel een slapend bestaan. Zo moet het convenant bijvoorbeeld nog aangepast worden aan de inwerking-treding van de overlastwet c.q. voetbalwet. Het voetbalconvenant is voor het laatst getekend in 2005 en wordt niet jaarlijks geëvalueerd.
- 6.5 Tijdens de wedstrijd zelf is er sprake van meerdere veiligheidsmaatregelen (zie ook foullering) en afspraken:
- De BVO heeft de eindverantwoordelijkheid en bepaalt wat er in het stadion gebeurt, de politie daarbuiten. Wel is de politie vanuit het oogpunt van de samenwerking tussen politie en BVO en om de sfeer te proeven zichtbaar aanwezig in het stadion.
  - De BVO heeft in overleg met de politie ook buiten het stadion verantwoordelijkheden ten aanzien van de openbare orde. Een voorbeeld van de manier waarop de BVO deze verantwoordelijkheid in de praktijk brengt, is het inzetten van een linie stewards om het thuispubliek op afstand te houden wanneer bezoekende supporters na afloop van de wedstrijd in de bus stappen (zie voor meer informatie 8.2).
  - Personen die in en om het stadion worden aangehouden, worden naar het politiebureau gebracht en door de reguliere dienst overgenomen.

7. Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheids partners

7.1 De aanpak van veiligheidsvraagstukken rondom voetbalwedstrijden vraagt samenwerking en afstemming tussen private (BVO) en publieke partijen (gemeente, OM en politie). In algemene zin zijn de veiligheidspartners tevreden over de samenwerking. We benoemen een aantal aandachtspunten:

- Een jonge groep probleemsupporters die voorheen samenkwam bij café De Aftrap nabij het stadion, lijkt een nieuwe plek in de stad te hebben gevonden. Het is belangrijk deze groep in het zicht te houden en deze groep te controleren.
- De ligging van café De Aftrap nabij het stadion geeft overzicht en controle, maar leidt er ook toe dat soms veel politie-inzet nodig is om bezoekende supporters om te leiden richting het uitvak.
- Op papier heeft de BVO een supporterscoördinator die daarnaast als scout fungeert. In de beleving van meerdere partijen zit er meer tijd in de scoutfunctie en verschuift de functie als supporterscoördinator meer naar de achtergrond. Het is voor deze partijen daarom de vraag of de BVO wel afdoende bekend is met wat er speelt onder haar probleemsupporters. De BVO zelf geeft echter aan dat de informatiepositie over probleemsupporters zeer goed is, maar op een andere wijze dan normaal gesproken georganiseerd is c.q. waarbij de supporterscoördinator een beperkte rol speelt.
- De politie werkt met het programma Hooligans in Beeld en kent de probleemsupporters. De aanpak van probleemsupporters is echter niet echt integraal.
- De BVO heeft met verschillende (gemeentelijke) afdelingen te maken en daarmee ook meerdere aanspreekpunten. Een centraal aanspreekpunt voor de BVO op het gebied van veiligheid zou een flinke stap vooruit zijn.
- Multidisciplinaire oefeningen vinden te weinig plaats. Scenario's waarin iedereen verantwoordelijkheden heeft en men onder druk komt te staan, zijn niet uitgevoerd. Dit heeft tot gevolg dat onduidelijk is hoe de communicatie gaat verlopen in de commandokamer wanneer er sprake is van een incident.

8. Club- en gemeentespecifiek

- 8.1 De BVO heeft als één van de weinige BVO's in ons land geen busvak voor bezoekende supporters. Dit kan in het geval van bijvoorbeeld een slechte uitslag na afloop van een wedstrijd tot een dreigende situatie leiden. De politie houdt 'de doelgroep' na afloop van de wedstrijd met spotters in de gaten en onderneemt actie indien thuissupporters een confrontatie (lijken te) zoeken. Het ontbreken van een busvak heeft tot op heden overigens nog nooit tot grote problemen geleid, hoewel leden van de harde kern hier na afloop van een wedstrijd wel eens de confrontatie proberen te zoeken.
- 8.2 De politie ondersteunt de BVO waar mogelijk in het stadion, terwijl de stewards en/of beveiligingsmedewerkers buiten het stadion een aantal verantwoordelijkheden op zich nemen. Zo worden bijvoorbeeld uitsupporters die na afloop van de wedstrijd in de bus willen stappen, afgeschermd door een linie politie met daarvoor een linie stewards. Daarnaast begeleiden zij bezoekende supporters samen met de politie naar hun auto. De gedachtegang achter deze werkwijze is dat de politie altijd een reactie oproept, waar de eigen stewards dit niet doen. Politie en BVO zijn te spreken over deze samenwerking.

9. Samenvatting en conclusies

- 9.1 Het bezoeken van een thuiswedstrijd van PSV is om diverse redenen zeer prettig. Zo voetbalt PSV in een deels oud, maar in goede staat verkerend en sfeervol stadion. Supporters worden gastvrij ontvangen; uitsupporters hebben bovendien dezelfde faciliteiten als het thuispubliek met uitzondering van de mogelijkheid tot het nuttigen van alcohol.

De samenwerking tussen de gemeente, BVO, politie en OM is ondanks het ontbreken van een voetbalvierhoek goed. Er zijn meerdere structurele overlegvormen en daarnaast zijn er korte, onderlinge lijnen. Wel kan en moet de gemeente vanuit de regierol meer de regie nemen bij het organiseren van multidisciplinaire oefeningen. Dit thema kan in het convenant worden opgenomen en als jaarlijks evaluatiepunt worden ingebracht.

- 9.2 Op basis van de uitgevoerde audits is er een aantal aandachtspunten te benoemen, die achtereenvolgens met een verwijzing naar de betreffende paragraaf in het rapport worden aangegeven:

- De gemeente kan haar regierol beter uitvoeren. Daarbij valt onder andere te denken aan invulling van het voetbalconvenant – deze wordt niet jaarlijks tegen het licht gehouden – en het organiseren van multidisciplinaire oefeningen (3.3, 6.4, 7.1).
- De afstand tussen BVO en politie in de commandokamer is groot. Het is de vraag op welke wijze de samenwerking verloopt, wanneer er sprake is van een incident. Tot op heden is nog niet geoefend met de nieuwe inrichting van de commandokamer (5.6, 7.1).
- Binnen de gemeente zou een vaste groep personen geformeerd moeten worden die alle zaken die rondom voetbal spelen, voor zijn rekening neemt. Deze vaste groep personen kan vervolgens als aanspreekpunt c.q. loket voor de BVO dienen (7.1).
- De aanpak van probleemsupporters is niet echt integraal te noemen. Tevens is het belangrijk zicht te houden op een groep jonge probleemsupporters, die zich af lijken te keren van café De Aftrap (7.1).
- Het ontbreken van een busvak kan leiden tot dreigende situaties, maar heeft tot op heden nog nooit tot problemen geleid. Dit is mede te danken aan de inzet van spotters door de politie. Daarom is het van belang goed op de hoogte te blijven wie de probleemsupporters zijn en waar zij zich bevinden (zie ook hierboven) (5.4, 8.1).

Bijlage - verantwoording Audit

Geïnterviewde personen

Kitty Bergacker (Gemeente)	Beleidsmedewerker veiligheid
Rob van Gijzel (Gemeente)	Burgemeester
Gerard Goossens (Politie)	Politiechef
Marc van de Laar (BVO)	Veiligheidscoördinator
Twan Toebes (Politie)	Beleidsmedewerker Voetbal & Evenementen
Henry Walraven (OM)	Parketsecretaris
Frank Wijnveld (BVO)	Manager Veiligheids- en Facilitaire zaken

Geraadpleegde documenten

Convenant Betaald Voetbal PSV 2010-2011
Draaiboek Veiligheidsorganisatie
Draaiboek PSV – FC Twente
Draaiboek PSV – NEC
Notulen stuurgroepbijeenkomst
Notulen veiligheidsoverleg
Plattegrond Philips Stadion
Scenariobepaling wedstrijden PSV
VoetbalVolgSysteem (VVS): uitsluitingen, thuisgedrag en uitgedrag

Observaties en activiteiten

Wedstrijdbezoek PSV – NEC (11 september 2010)

met als aandachtspunten:

- Briefing politie
- Commandoruimte
- Vak harde kern
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

Wedstrijdbezoek PSV – FC Groningen (25 september 2010)

met als aandachtspunten:

- Wedstrijdvoorbepreking met de scheidsrechter
- Briefing stewards
- Commandoruimte
- Vak harde kern
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Supportershomes
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

